

CERC DE EVALUARE PSIHOLOGICĂ

NEO-PI-3™
NEO Personality Inventory, Third Edition™

19.03.2026

Eveniment organizat de profesorii și studenții
programului masteral
Comportament Organizațional și Consiliere Psihologică.

Ce este NEO PI-R?

Instrumentul consacrat al familiei NEO pentru evaluarea personalității pe modelul Big Five

**5 domenii
Big Five**

**30 fațete
specifice**

**Profil global +
profil detaliat**

Ideea centrală

- Inventarele NEO sunt instrumente concise pentru măsurarea celor cinci dimensiuni majore ale personalității și a celor mai importante trăsături specifice.
- Scalele domeniilor și cele 30 de scale de fațete permit o evaluare comprehensivă a personalității.
- Modelul conceptual comprimă decenii de cercetări factorial-analitice asupra structurii personalității.

De ce rămâne relevant

- NEO PI-R este versiunea revizuită consacrată, iar NEO-PI-3 îi păstrează validitatea și modelul de interpretare.
- Manualul menționează o bibliografie cu peste 2.500 de publicații care au utilizat Inventarele NEO.
- Util atât în contexte clinice, aplicate și de cercetare.

Evoluția familiei NEO

De la inventarul inițial centrat pe N-E-O
la versiunea revizuită NEO PI-R și apoi la NEO-PI-3

1978

Inventarul NEO

3 domenii (N, E, O)
și 18 scale de
fațete.

1983-1985

A și C adăugate

Scale scurte pentru
Agreeabilitate și
Conștiinciozitate

1990

NEO PI-R

Fațetele pentru A
și C sunt finalizate;
itemii N/E/O sunt
revizuiți.

2005

NEO-PI-3

37 itemi înlocuiți
pentru lizibilitate și
proprietăți
psihometrice mai
bune.

NEO-PI-3 este o revizie de lizibilitate, dar păstrează modelul și logica interpretativă a NEO PI-R.

NEO PI-R în contextul versiunilor actuale

NEO PI-R

- versiunea revizuită clasică
- 240 itemi
- 5 domenii + 30 fațete
- rămâne disponibil pentru practicienii familiarizați cu această versiune

NEO-PI-3

- revizie ulterioară
- 37 din 240 itemi înlocuiți
- mai ușor de înțeles
- potrivit și pentru respondenți de minimum 12 ani

NEO-FFI-3

- formă scurtă
- 60 itemi
- evaluează doar cele 5 domenii
- util când este necesar un screening rapid

Când vrei fațete detaliate și continuitate cu literatura clasică, NEO PI-R rămâne punctul de referință.

Arhitectura modelului Big Five

N | Nevrotism

E | Extraversie

**Profil global al
personalității**

A | Agreabilitate

O | Deschidere

C | Conștiinciozitate

Domeniile oferă profilul global; fațetele explică modurile concrete în care fiecare domeniu se manifestă.

Cele 30 de fațete ale NEO PI-R

N | **Nevrotism**

Anxietate • Furie-ostilitate • Depresie • Timiditate • Impulsivitate • Vulnerabilitate

E | **Extraversie**

Căldură • Spirit gregar • Asertivitate • Activism • Căutarea senzațiilor • Emoții pozitive

O | **Deschidere**

Fantezie • Estetică • Sentimente • Acțiune • Idei • Valori

A | **Agreabilitate**

Încredere • Onestitate • Altruism • Compliantă • Modestie • Blândețe

C | **Conștiinciozitate**

Competență • Ordine • Simțul datoriei • Dorința de realizare • Autodisciplină • Deliberare

Interpretarea bună pornește de la domenii și coboară către fațetele care explică stilul particular al persoanei evaluate.

Forme, materiale și cine îl utilizează

Forma S | autoevaluare

- respondentul se descrie pe sine
- utilă pentru profilul personal și feedback direct
- baza uzuală pentru interpretarea clinică și vocațională

Forma R | heteroevaluare

- itemi formulați la persoana a treia
- completată de partener, coleg, prieten sau specialist
- utilă când vrem validare sau completarea autoevaluării

Materiale și profiluri

- caiete de testare, foi de răspuns, foi de profil
- scorurile se convertesc în scoruri T ($M = 50$, $SD = 10$)
- rezultatul poate fi redat și în profil grafic

Populație și utilizatori

- inventarele NEO-3 sunt indicate de la 12 ani în sus; NEO PI-R rămâne utilizat de practicienii familiarizați cu această versiune
- administrarea se poate autogestiona, dar interpretarea este rezervată utilizatorului licențiat și calificat

Administrare și scorare

Condiții de testare

mediu liniștit, confortabil, bine iluminat; se poate administra individual sau în grup

Durață

NEO-PI-3 / NEO PI-R nu au timp-limită; majoritatea respondenților finalizează în 30-40 de minute

Scorare

scoruri brute → scoruri T → profil; sistemul computerizat calculează automat și scorurile factoriale

Feedback

Rezumatul NEO și graficele Stilurilor NEO pot susține comunicarea rezultatelor către persoana evaluată

În practică, scorarea electronică reduce erorile de calcul și standardizează generarea profilurilor.

Verificarea validității protocolului

1 | Date lipsă

- ideal: răspuns la fiecare item
- dacă lipsesc 41+ itemi, protocolul nu se scorează
- dacă lipsesc mai mult de 3 itemi pe o fațetă, interpretarea cere prudență

2 | Itemii A–B–C

- verifică sinceritatea, completitudinea și corectitudinea marcării răspunsurilor
- răspunsurile problematice pot invalida scorarea formală

3 | Tendințe de răspuns

- tendința de aprobare: 150 sau mai multe răspunsuri „acord/acord total”
- tendința de dezaprobare: 50 sau mai puține răspunsuri „acord/acord total”
- ambele cer interpretare prudentă

4 | Răspuns aleator

- serii lungi cu aceeași opțiune de răspuns pot invalida protocolul
- contextul de administrare și motivația respondentului contează

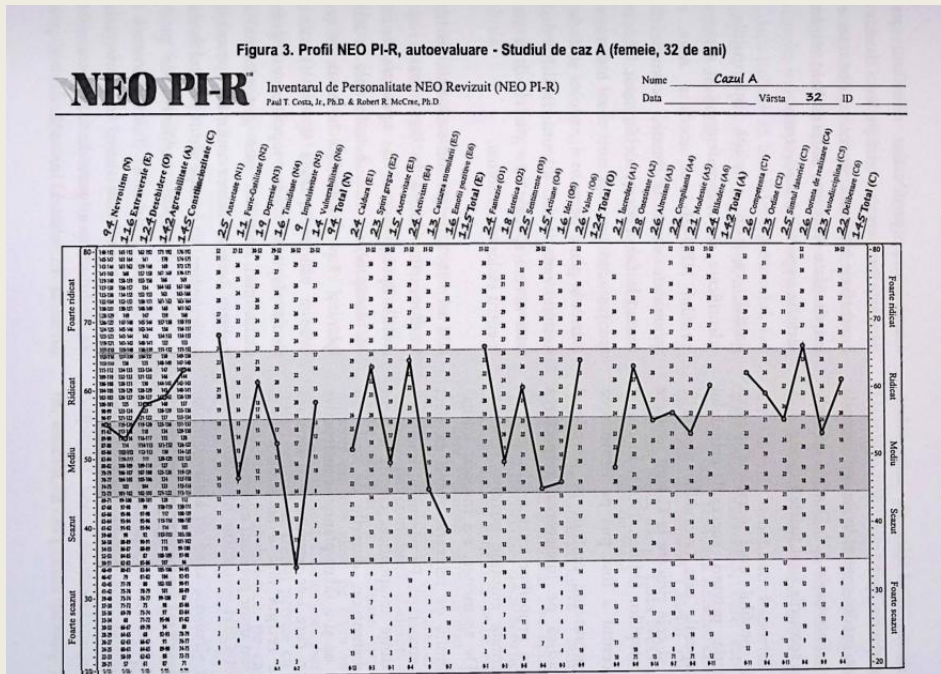
Interpretare practică

Un profil NEO este valoros doar dacă datele sunt credibile. Înainte de orice interpretare a domeniilor sau fațetelor, psihologul trebuie să verifice integritatea protocolului.

Checklist rapid:

- toți itemii?
- răspuns sincer?
- fără pattern artificial?

Profiluri, scoruri T și niveluri de interpretare

Scoruri T

media = 50 | abatere standard = 10

Foarte scăzut	Scăzut	Mediu	Ridicat	Foarte ridicat
≤34	35-44	45-55	56-65	≥66

- profilul poate fi trasat pe domenii sau pe cele 30 de fațete
- manualul recomandă interpretarea dimensională, nu tipologică
- alegerea etalonului potrivit (vârsta / gen / tip de normă) este esențială

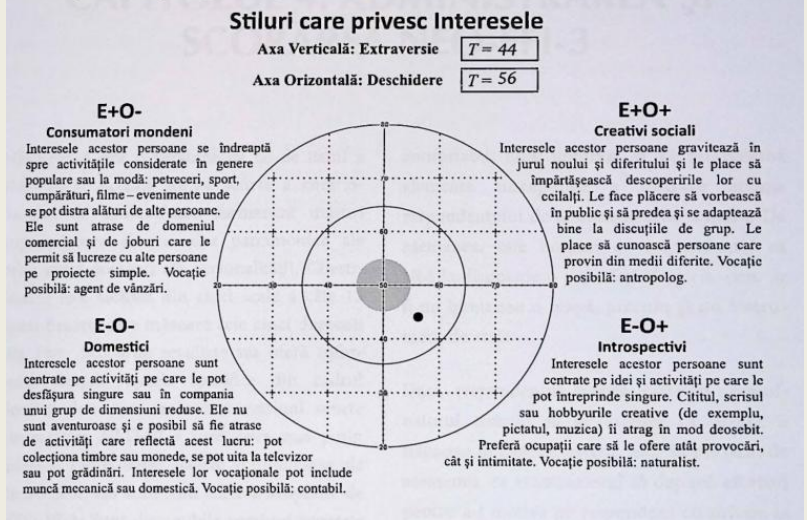
Feedback către persoana evaluată

Manualul descrie două instrumente utile pentru comunicarea rezultatelor: Rezumatul NEO și graficele Stilurilor NEO.

Figura 1. Exemplu de Rezumat NEO

În comparație cu răspunsurile altor persoane, răspunsurile dumneavoastră sugerează că ați putea fi descris(ă) drept o persoană:		
☐ Sensibilă, emotivă și înclinată spre emoții negative.	☒ În general calmă și capabilă să faceti față stresului, însă uneori resimțiți sentimente precum mânia, vinovăția sau tristețea.	☐ Sigură pe sine, rezistentă și, în general, relaxată, chiar și în condiții de stres prelungit.
☒ Extravertă, deschisă, activă și entuziastă. Preferați să vă petreceți majoritatea timpului în compania celorlalți.	☐ Moderată în activitate și în entuziasm. Compania altor persoane vă face plăcere, dar, în același timp, prețuiți intimitatea.	☐ Introvertă, rezervat(și) serioasă. Preferați să fiți singur sau în compania doar a câtorva prieteni foarte apropiați.
☐ Deschisă spre noi experiențe, aveți interese diversificate și sunteți foarte imaginativă.	☐ Pragmatică, dar deschisă spre noi modalități de acțiune. Căutați echilibrul dintre vechi și nou.	☒ Cu picioarele pe pământ, pragmatică, tradiționalistă și destul de stab(ă) în obiceiuri.
☐ Miloasă, bine intenționat(ă) și orientat spre cooperare, spre evitarea conflictelor.	☒ De obicei generoasă, de încredere și agreabilă, puteți fi uneori încăpățânată și competitivă.	☐ Încăpățânată, sceptică, orgolioasă și competitiv(ă). Aveți tendința de a vă exprima mânia în mod fățiș.
☒ Conștientă și bine organizată. Aveți aspirații înalte și vă străduiți de fiecare dată să vă îndepliniți scopurile.	☐ De nădejde și suficient de bine organizată. În general, aveți scopuri bine definite, dar vă puteți detașa de munca dumneavoastră.	☐ Comodă, nu prea bine organizată, uneori delăsătoare. Preferați să nu vă faceți planuri.

Figura 2. Exemplu de grafic completat al stilului intereselor din Caietul cu grafice ale stilurilor NEO

Scopul nu este divulgarea mecanică a scorurilor brute, ci o conversație clară, etică și inteligibilă despre profilul de personalitate.

Principii-cheie de interpretare

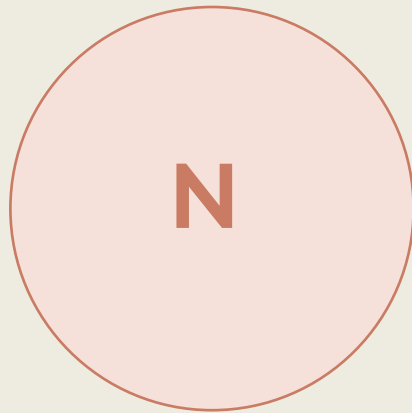
DA

- pornește de la cele 5 domenii și apoi coboară la fațetele relevante
- integrează scorurile cu interviul, observația și contextul evaluării
- alege grupul de comparație potrivit scopului (adulți vs. adolescenți; norme separate sau combinate)
- tratează profilul ca pe o distribuție de probabilități, nu ca pe o etichetă fixă

NU

- nu interpreta scorurile în termeni de „tipuri” rigide (introvert vs. extravert)
- nu presupune că un scor ridicat este automat „bun” și unul scăzut automat „rău”
- nu folosi NEO ca unic instrument pentru diagnostic complet sau decizii majore
- nu ignora indicii de validitate și calitatea datelor

N | Nevrotism

- tendința generală de a resimți afecte negative precum teamă, tristețe, furie sau culpabilitate
- emoțiile perturbatoare pot interfera cu adaptarea și gestionarea stresului

Scoruri ridicate

- reactivitate emoțională mare
- vulnerabilitate la stres
- control mai dificil al impulsurilor

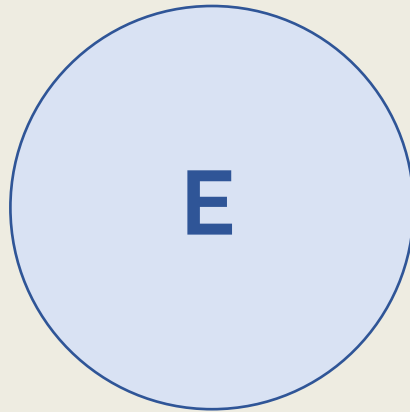
Scoruri scăzute

- calm relativ și stabilitate emoțională
- rezistență la stres
- dispoziții mai constante

Fațete reprezentative

Anxietate • Furie-ostilitate • Depresie • Timiditate • Impulsivitate • Vulnerabilitate

E | Extraversie

- sociabilitate, energie, optimism și orientare către ceilalți
- înseamnă mai mult decât plăcerea socială: include activare, asertivitate și emoții pozitive

Scoruri ridicate

- mai multă inițiativă socială
- nivel crescut de energie și activism
- preferință pentru contexte animate

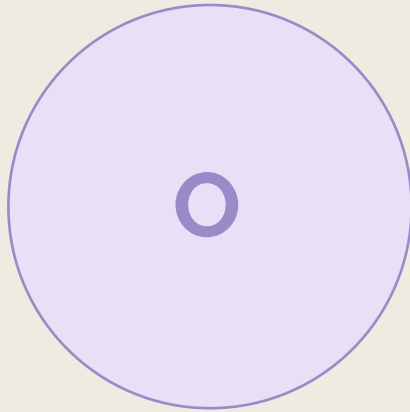
Scoruri scăzute

- rezervă și preferință pentru intimitate
- independență și stil mai calm
- nu înseamnă automat nefericire sau timiditate patologică

Fațete reprezentative

Căldură • Spirit gregar • Asertivitate • Activism • Căutarea senzațiilor • Emoții pozitive

O | Deschidere spre experiență

- imaginație activă, sensibilitate estetică, curiozitate intelectuală și flexibilitate a valorilor
- descrie stilul experiențial și intelectual, dar nu este echivalentă cu inteligența

Scoruri ridicate

- interese diverse și preferință pentru nou
- viață interioară bogată
- deschidere către idei și valori neconvenționale

Scoruri scăzute

- stil pragmatic și convențional
- preferință pentru familiar și predictibil
- interese mai restrânse

Fațete reprezentative

Fantezie • Estetică • Sentimente • Acțiuni • Idei • Valori

A | Agreabilitate

- dimensiune interpersonală legată de altruism, cooperare și încredere
- opusul ei este antagonismul: stil mai competitiv, sceptic și autocentrat

Scoruri ridicate

- disponibilitate pentru cooperare
- bunăvoință și încredere
- popularitate interpersonală mai mare

Scoruri scăzute

- stil critic sau competitiv
- suspiciune și protejarea intereselor proprii
- poate fi util în contexte care cer fermitate

Fațete reprezentative

Încredere • Onestitate • Altruism • Complanță • Modestie • Blândețe

C | Conștiinciozitate

- ține de autocontrolul activ: planificare, organizare și urmărirea scopurilor
- în zona pozitivă este asociată cu reușita școlară și profesională

Scoruri ridicate

- persoană consecventă, ordonată și de încredere
- aspirații înalte și orientare spre realizare
- autodisciplină

Scoruri scăzute

- stil mai relaxat, mai puțin structurat
- urmărire mai lejeră a obiectivelor
- poate apărea nonșalanță sau amânare

Fațete reprezentative

Competență • Ordine • Simțul datoriei • Dorința de realizare • Autodisciplină • Deliberare

Adaptarea culturală în România

4.000

Forma S
adulți 18–84 ani

824

Forma R
adulți 18–64 ani

410

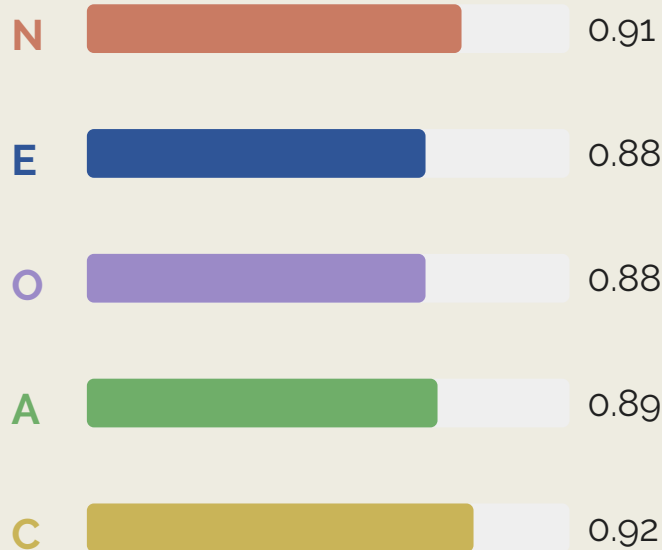
adolescenți
12–17 ani

Ce merită reținut

- eșantionul normativ Forma S a fost extras randomizat din peste 7.000 de administrări și echilibrat după gen, vârstă și regiune statistică
- Forma R a inclus evaluatori apropiați (soți/soții, prieteni/prietene) pentru participanții din eșantionul normativ
- au fost utilizate și eșantioane test–retest: 124 de studenți (24 luni) și 213 angajați (12 luni)

Robustețe psihometrică (date românești NEO-PI-3)

Consistență internă pentru Forma S,
eșantion combinat

Stabilitate test-retest

La nivel de domenii, coeficienții la 12 luni sunt între .91 și .93, iar la 24 de luni între .88 și .93.

Interpretare

- indicii de fidelitate raportați pentru România sunt comparabili cu cei din SUA și cu alte adaptări culturale
- manualul descrie aceste rezultate drept perfect comparabile atât ca nivel, cât și ca tendințe

La ce poate fi folosit în practică?

Consiliere și feedback

- clarifică profilul global și fațetele distinctive
- sprijină insight-ul și discuția rezultatelor cu clientul
- poate completa orientarea vocațională

Clinic și psihoterapie

- susține înțelegerea clientului și formularea de ipoteze
- poate orienta diagnosticul și selectarea tratamentului
- ajută la anticiparea cursului terapiei

Sănătate și stil de viață

- relevant în medicina comportamentală și psihologia sănătății
- util pentru înțelegerea copingului, aderenței și comportamentelor de sănătate
- sprijină planuri de intervenție mai bine adaptate

Organizațional și cercetare

- util în consiliere vocațională, HR și profilarea cerințelor postului
- sprijină analiza potrivirii persoană-rol
- valoros în studii cross-culturale, educaționale și genetice

Puncte forte și limite în utilizare

Puncte forte

- cadru teoretic foarte bine articulat și ușor de comunicat
- profil global + granularitate prin fațete
- utilitate demonstrată în clinic, organizațional și cercetare
- posibilitatea de a compara autoevaluarea cu heteroevaluarea

Ce cere prudență

- nu este suficient singur pentru o evaluare psihologică completă
- calitatea interpretării depinde de experiența utilizatorului
- validitatea protocolului trebuie verificată înainte de orice concluzie
- feedbackul trebuie adaptat nivelului de înțelegere și contextului etic

Concluzii

- NEO PI-R rămâne una dintre cele mai solide modalități de a descrie personalitatea prin prisma celor cinci mari domenii și a 30 de fațete.
- Forța instrumentului vine din combinația dintre modelul Big Five, profilul nuanțat și baza amplă de cercetare acumulată în timp.
- În practică, valoarea lui maximă apare atunci când scorurile sunt validate, interpretate contextual și integrate cu alte date psihologice.
- În manualul actual, NEO-PI-3 continuă aceeași logică de interpretare și extinde accesibilitatea instrumentului.

Întrebări și discuții

Formular de feedback

Vă mulțumim!